

Uit

NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET

SOK-2008. F4.2 - Familiepolitikk (Kapittel 7)

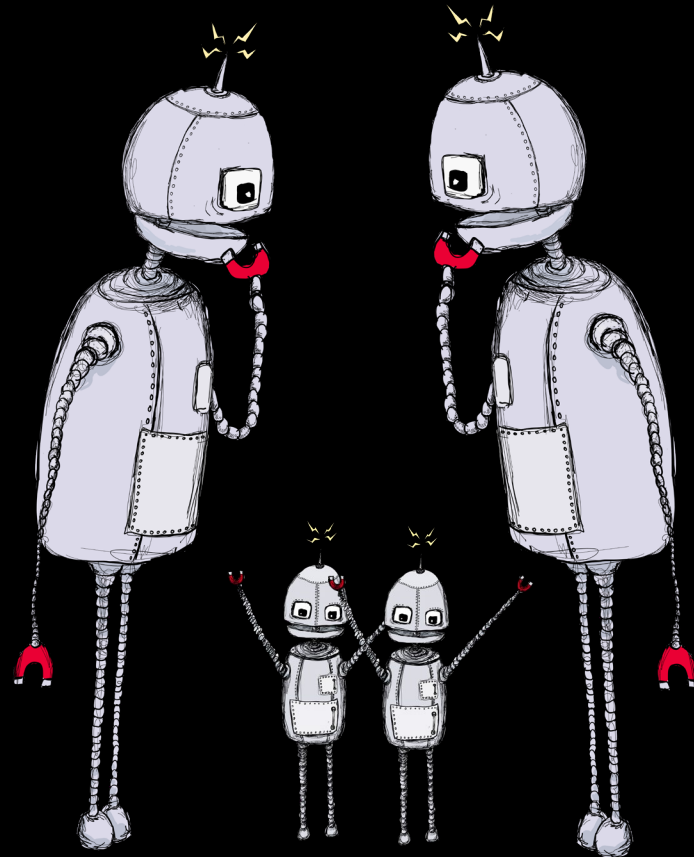
1. Forskjellige type familiepolitikk

1. Foreldrepermisjon

- A. Rett til permisjon uten å tape jobb
- B. Betalt permisjon til... Foreldre, Mødre, Fedre, "Andre"

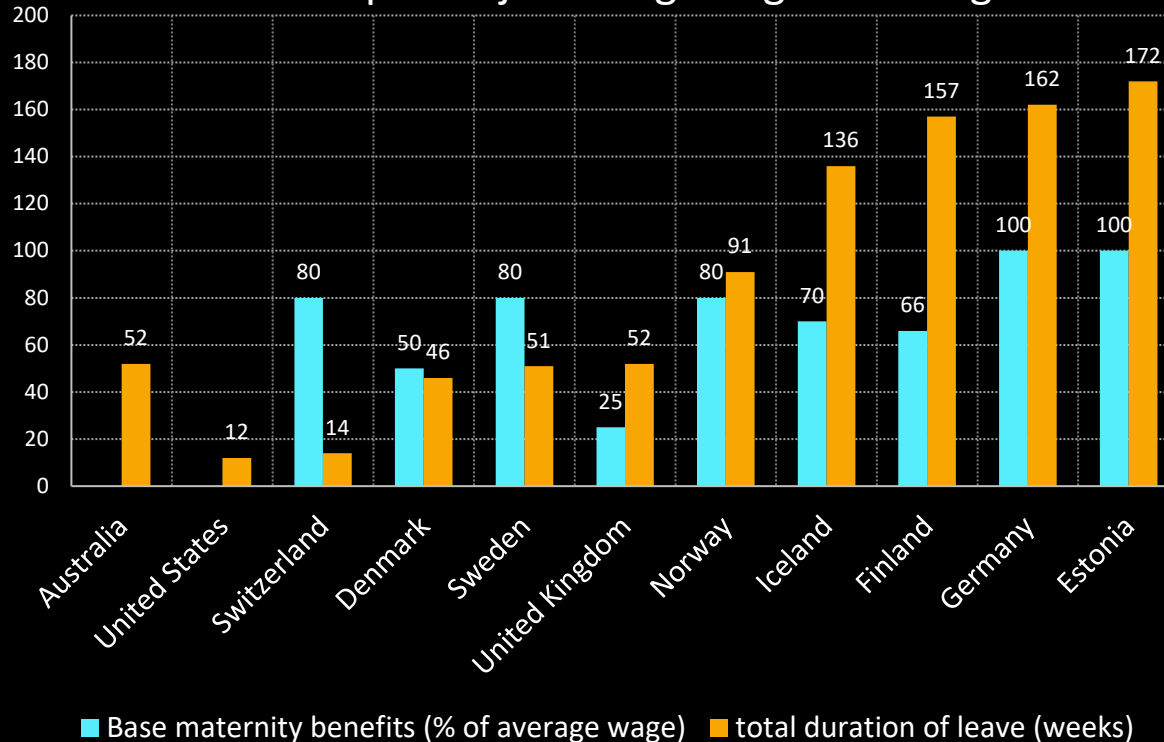
2. Subsidiert barnepass

- A. Formell (barnehage)
- B. Uformell (bestemor)
- C. Av foreldre i hjemmet.

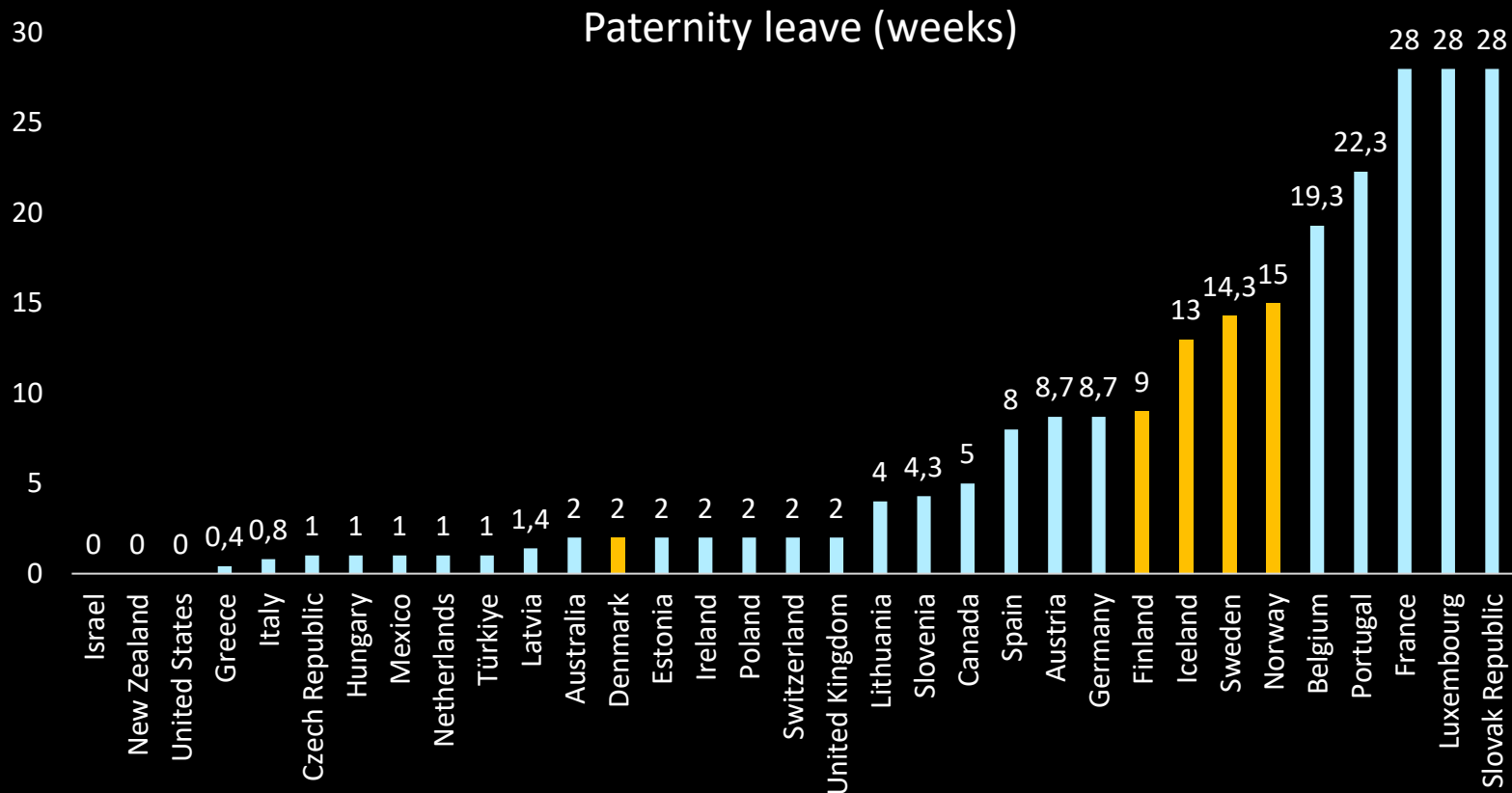

2. Empiriske observasjoner

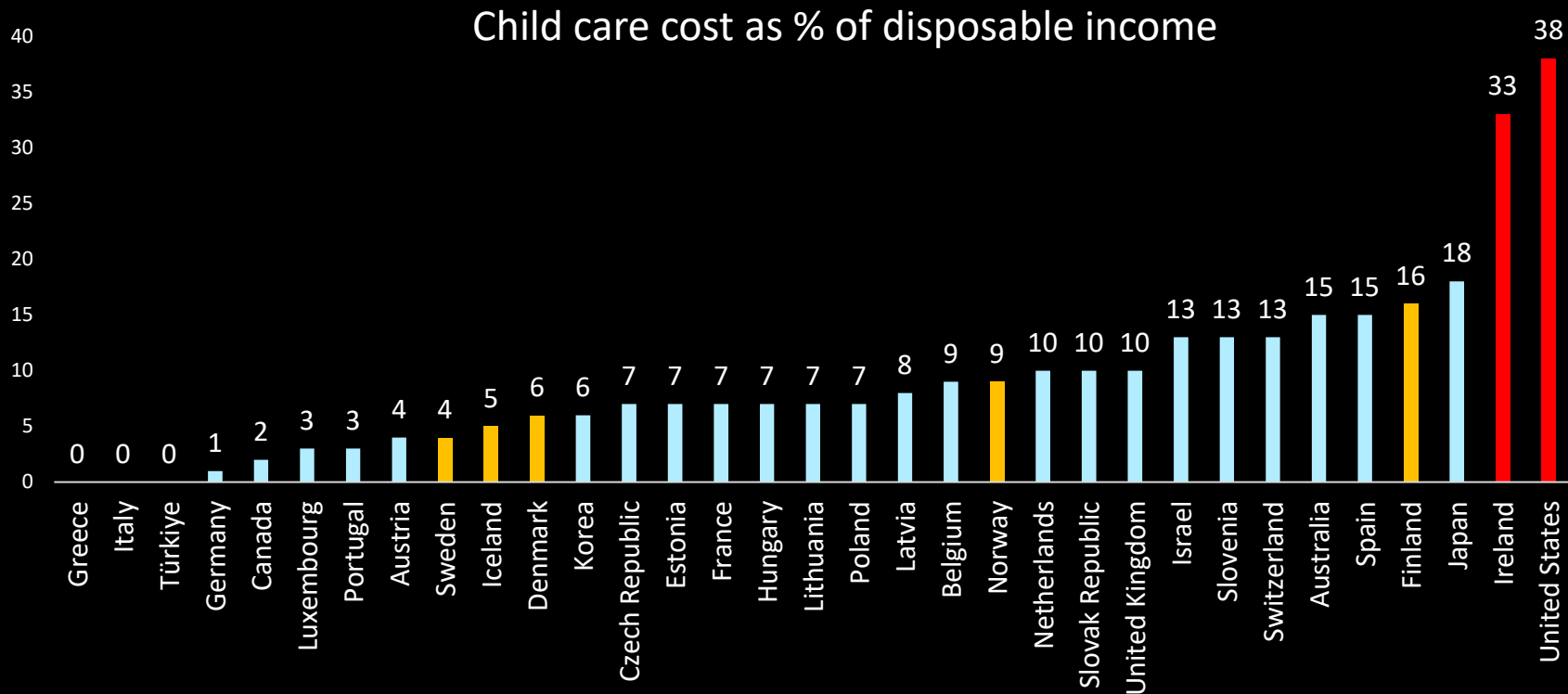
Foreldrepermisjon: Lengde og erstatning

2. Empiriske observasjoner

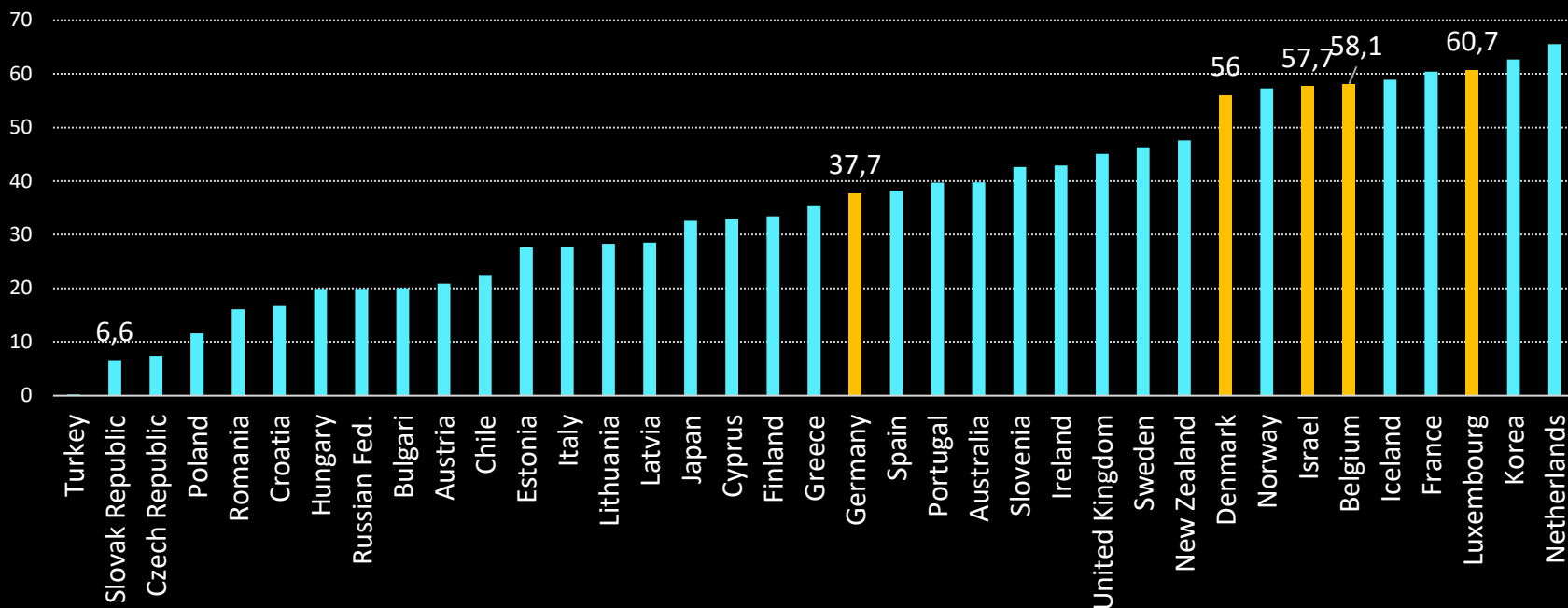

2. Empiriske observasjoner

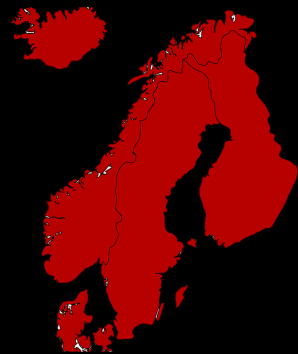

2. Empiriske observasjoner

% of 0-2 year old children enrolled in early child education

Konklusjoner fra de empiriske observasjonene

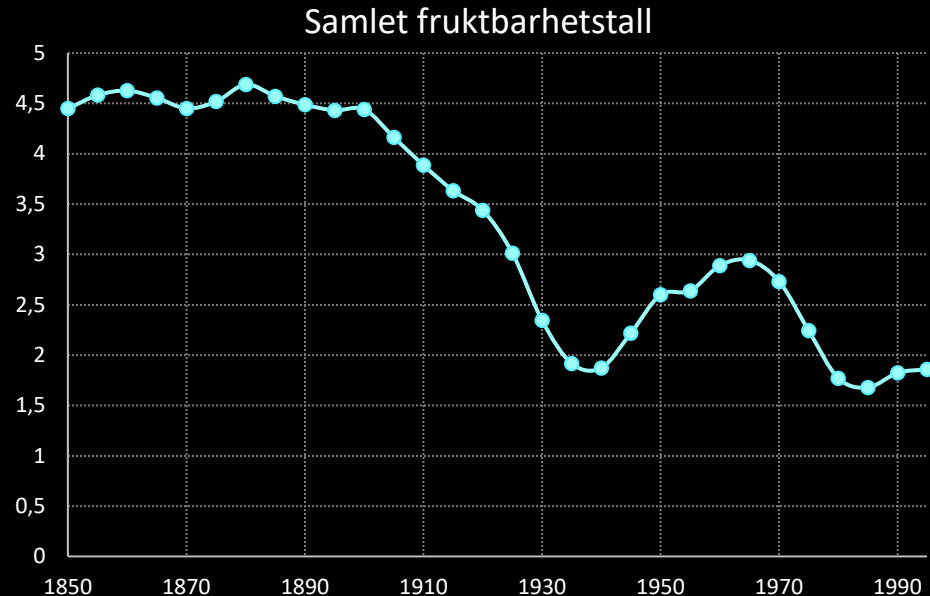
- Norden og flere andre land:
 - Store subvensjoner for å støtte foreldre.

- USA og flere andre land:
 - kort tid med beskyttet jobb til nye mødrer. Markedsløsninger eller uformell marked (bestemor) for å løse barnepass.

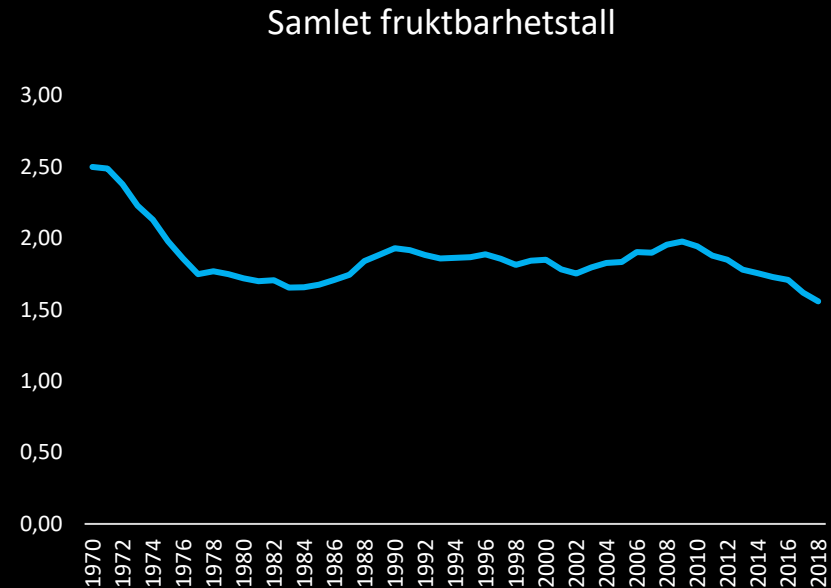
3. Hvorfor har vi støtte ordninger til foreldre?

- 1900-1930:
 - Stor nedgang i fødselstall
- 1960-1970:
 - Introduksjon av barnetrygd for mor og barn

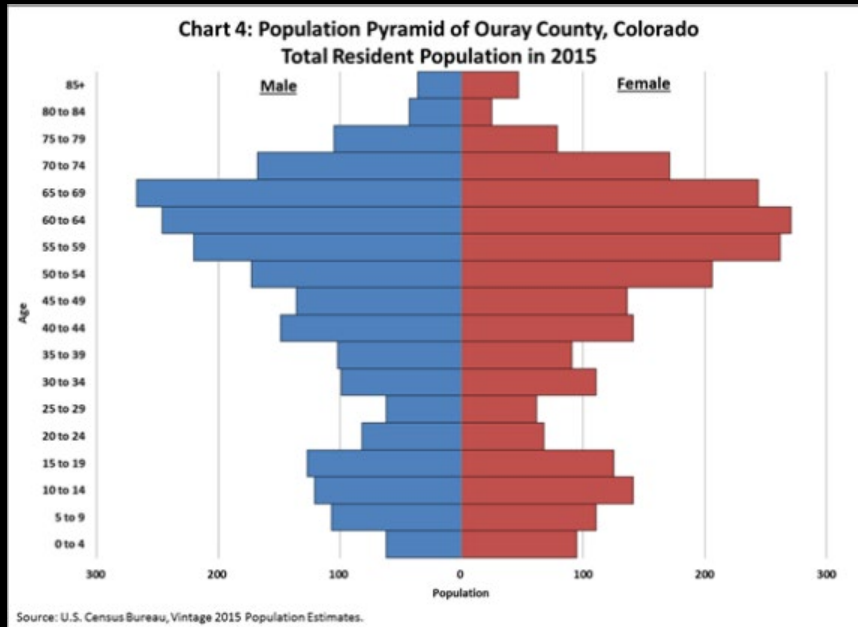

3. Hvorfor har vi støtte ordninger til foreldre?

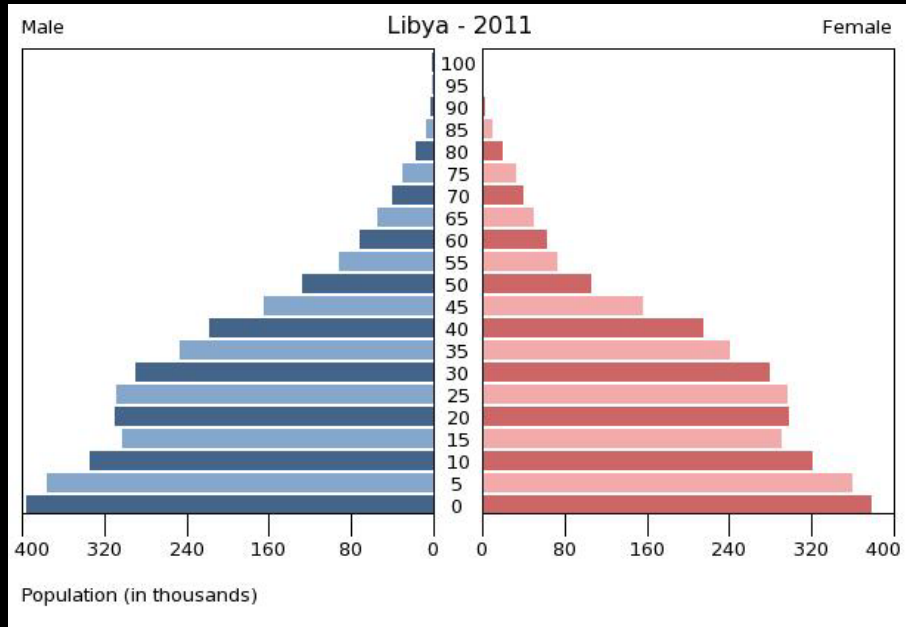
- 1975 -2018 → mer stabile fødselstall men fortsatt nedgang
- Hvorfor skal vi bry oss om variasjoner i fødselstall?

3. Hvorfor har vi støtte ordninger til foreldre?

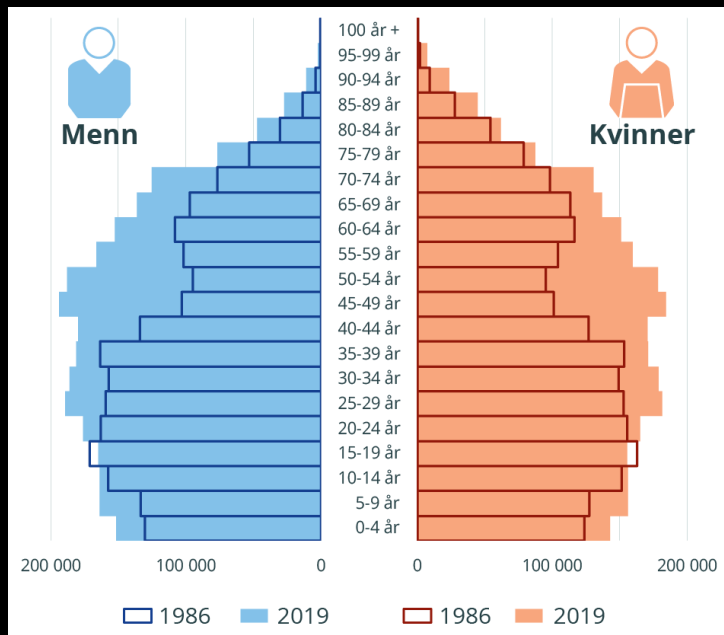

<https://www.census.gov/newsroom/blogs/random-samplings/2016/06/americas-age-profile-told-through-population-pyramids.html>

https://en.wikipedia.org/wiki/Population_pyramid#/media/File:LibyaPopulation2011.jpg

3. Hvorfor har vi støtte ordninger til foreldre?

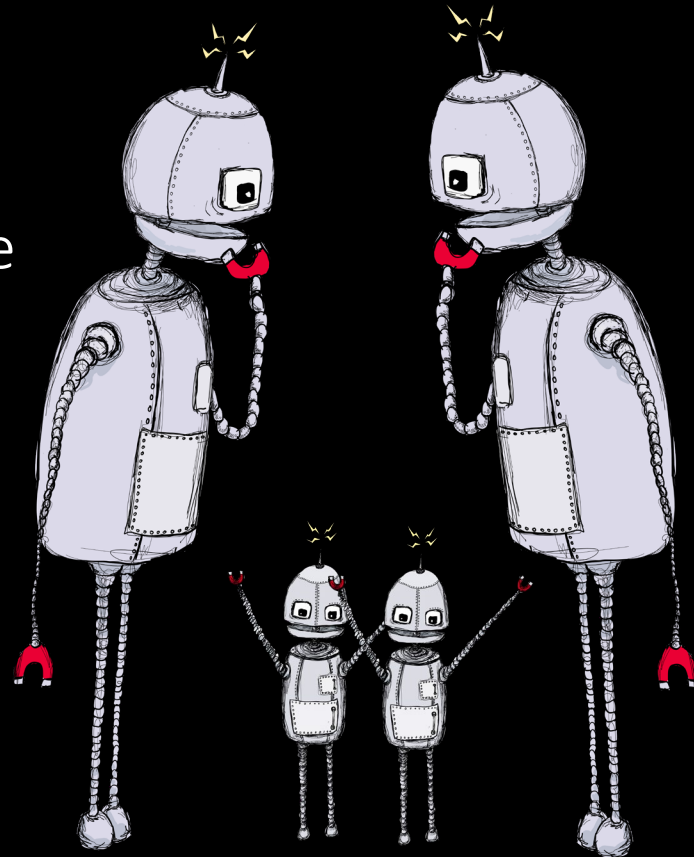

Kilde:SSB

- Hvis antallet fødsler per 2 voksne er mindre enn 2 vil befolkningen på sikt minke
- Antallet fødsler påvirker forsørgelsesbyrden

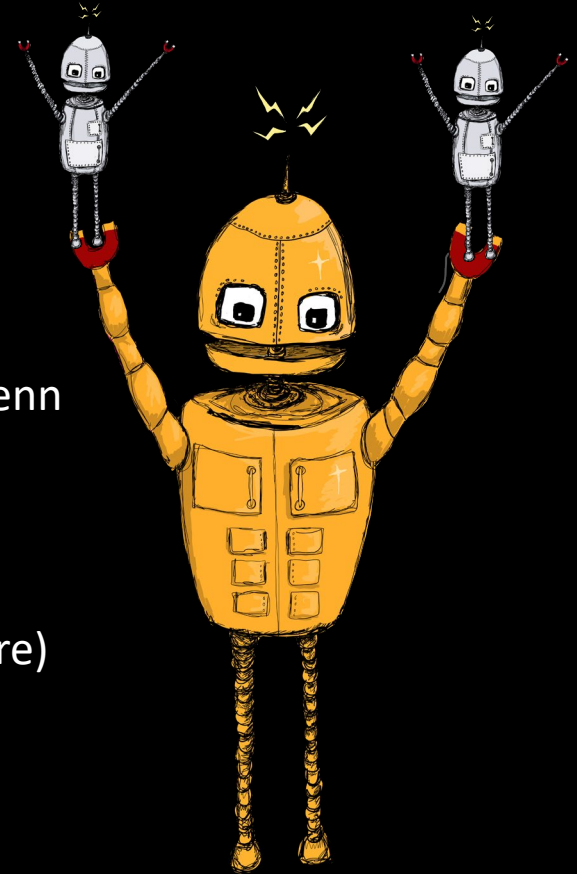
4. Mål med familiepolitikk

1. Finansiere velferdsmodellen
(redusere problemer med "aldrende befolkning")
 - A. Øke antall fødte barn (lang sikt)
 - B. Øke skatteinntekter idag (kort sikt)
2. Øke velferd til familier
3. Øke likestilling

4. Mål med familiepolitikk

- Hvorfor har vi pappa-perm?
 - Minke forskjeller i arbeidsgiveres kostnader for menn og kvinner
 - Unngå oppfatning at kvinner som får barn taper humankapital (ikke verdt å ansette eller promottere)

5. Teori

- Formål med familiepolitikk:
 - Øke kvinners yrkesdeltakelse
- Familie politikk = Politikk som hindrer familier fra å velge selve
 - **Tanke:** Kvinner og barn har ikke densamme forhandlingsmakten som menn i en husholdning. Uten intervensjon vil ikke husholdningen sin beslutning være optimal for hele familien.
 - Prøver å håndtere problemer som ligger utenfor arbeidsmarkedet

Analyse av et perfekt arbeidsmarked
(effektene er i stort sett like på et ufullkommet arbeidsmarked)

5. Teori: Subsidiert barnepass

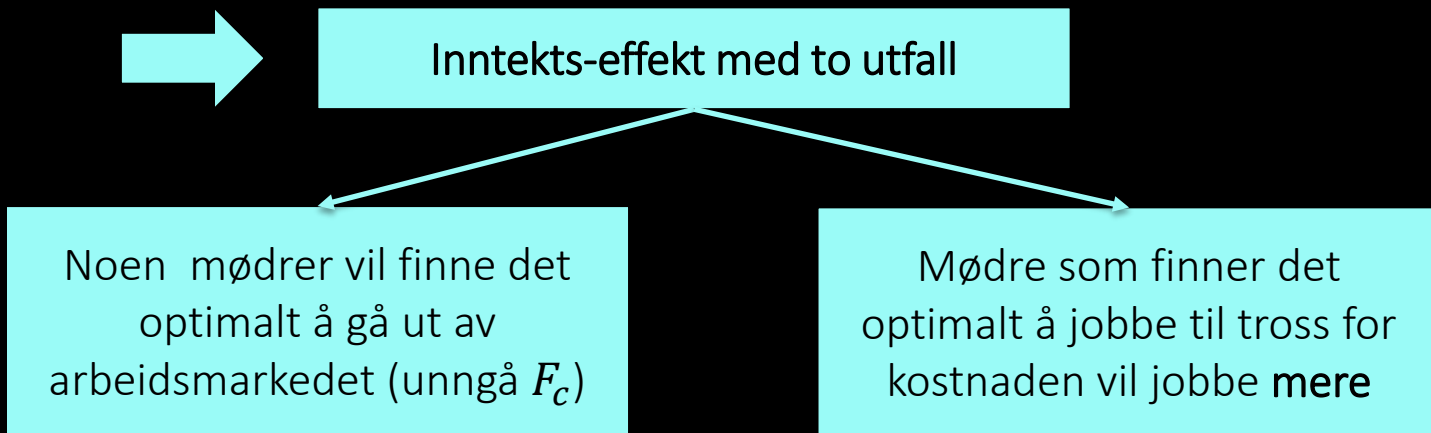
- Folk som får barn må enten passe på barna selve eller betale for barnepass.
 - Kostnadene for barnepass kan ente være **faste** eller **variable**

Antakelse: moren tar hand
om barnet om barnet er
hjemme 100%

5. Teori: Subsidiert barnepass

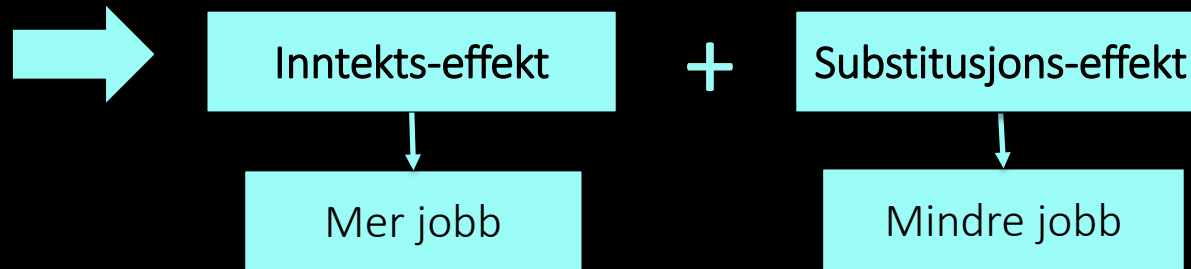
- Faste kostnader:
- Om moren skal jobbe må familien betale F_c
- Om moren er hjemme betaler familien ikke noe.

5. Teori: Subsidiert barnepass

- Variable kostnader:
- Kostnaden for å ha barn i barnehage øker med antallet timer

- Om substitusjonseffekten dominerer vil variable kostnader for barnepass fører til færre antall arbeidstimer for kvinner.

5. Teori: Subsidiert barnepass

- Prediksjoner fra teorien:
- Subsidiert barnepass vil føre til at færre kvinner velger å gå ut av arbeidsmarkedet (**lavere faste kostnader**)
- Om substitusjonseffekten dominerer vil **subsidierte variable kostnader** føre til at kvinner med barn jobber flere timer.

5. Teori: Foreldrepermisjon

Antakelser:

1. Preferanser for konsum (arbeid) og fritid (barn) blir endret **under et periode** når individet får barn
 - Høyere alternativkostnad for å jobbe $\rightarrow w^r \uparrow$
 - w^r synker når barnet blir eldre

5. Teori: Foreldrepermisjon

Antakelser:

2. Rett til foreldrepermisjon:

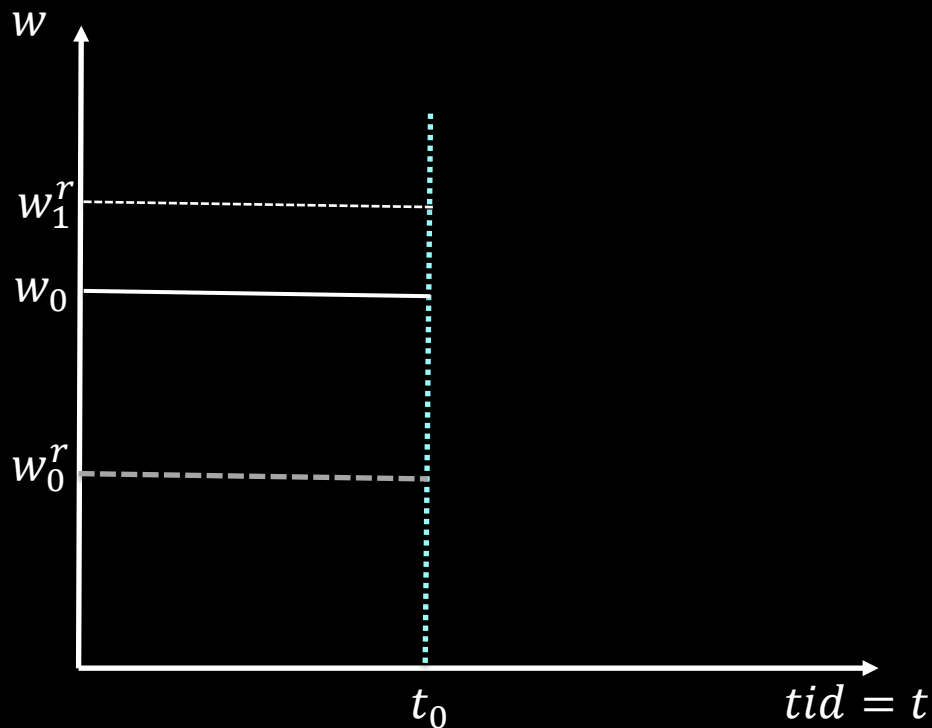
- Individet har rett å ha kvar jobben etter permisjon

3. Ikke rett til foreldrepermisjon:

- Individer som velger å være hjemme med barn mister jobben og må søke nytt jobb når de kommer tilbake

4. Fravær fra arbeidsmarkedet reduserer produktiviteten til individet (tap av humankapital)

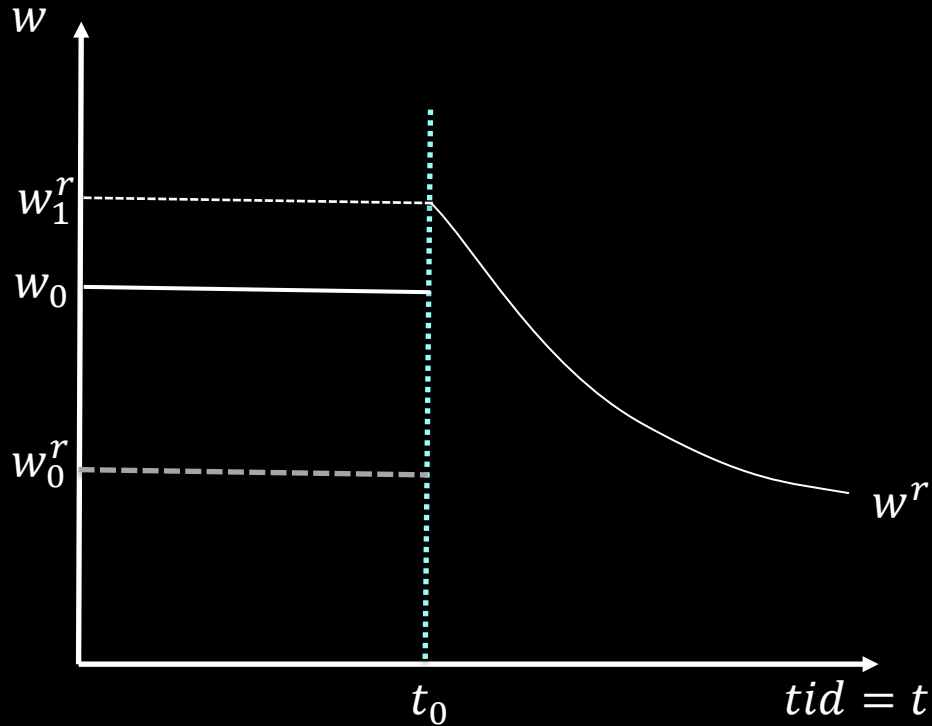
5. Teori: Foreldrepermisjon

Antakelser:

- Før individet får barn velger det å jobbe. $w_0^r < w_0$
- Individet får barn vid tidspunkt t_0
- Når individet får barn øker reservaslønna til $w_1^r > w_0$

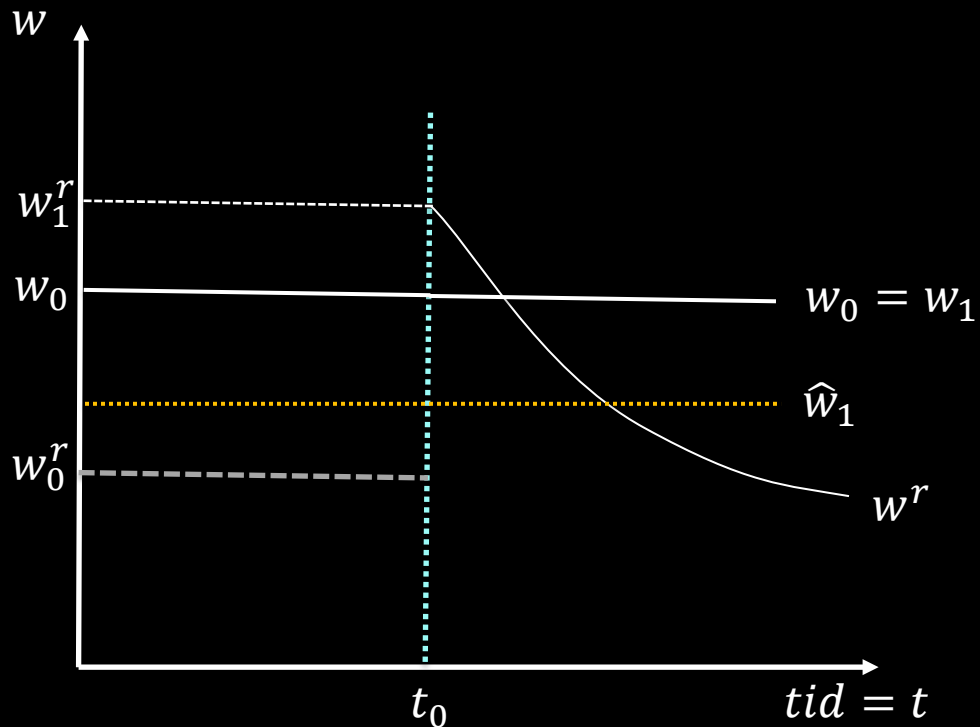
5. Teori: Foreldrepermisjon

Antakelser:

- Reservasjonslønna synker når barnet blir eldre

5. Teori: Foreldrepermisjon

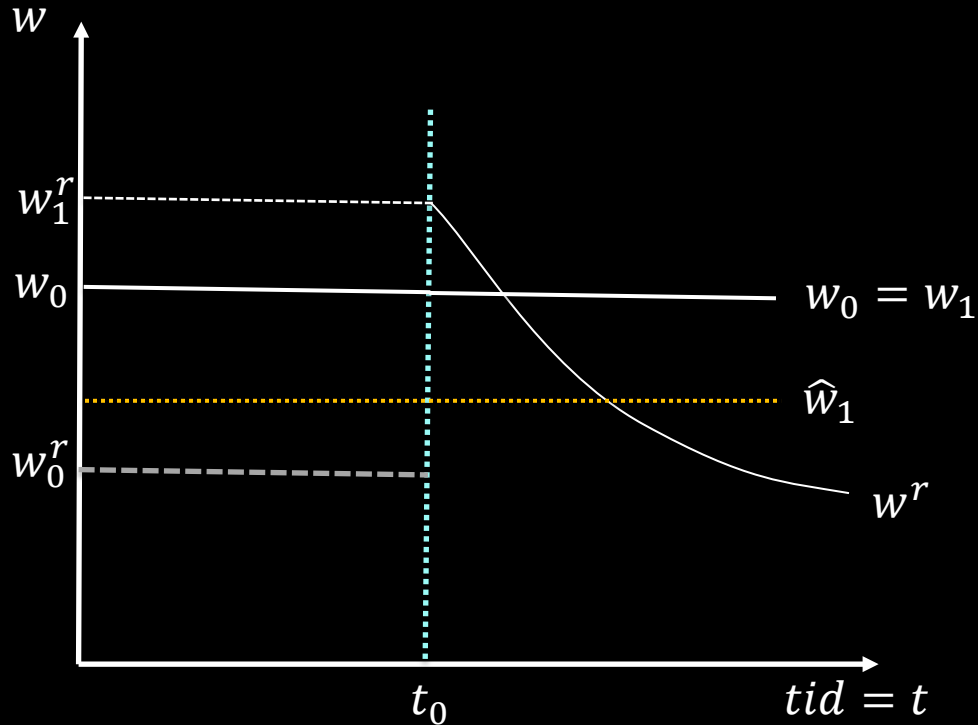

Antakelser:

Lønn etter barn dersom individet går ut av arbeidsmarkedet

- Rett til foreldrepermisjon (beskyttet jobb):
 $w_1 = w_0$
- Ikke rett til foreldrepermisjon:
 $\hat{w}_1 < w_0$

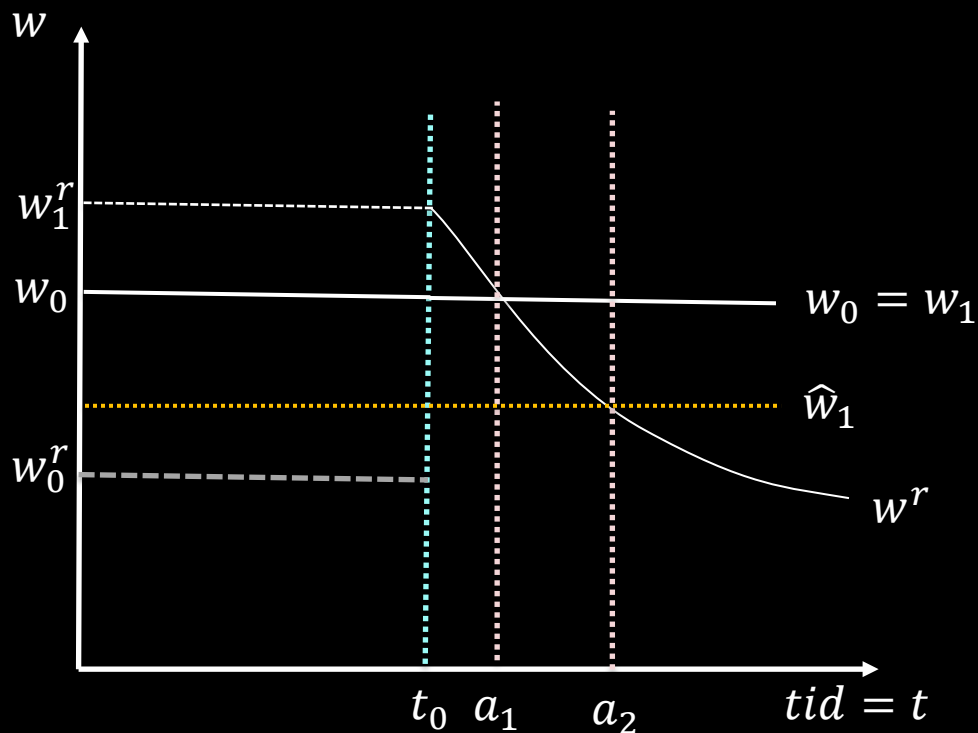
5. Teori: Foreldrepermisjon

Spørsmål:

- Hvor lenge vil individet være borte fra arbeidsmarkedet hvis det...
 - **Har rett til permisjon?**
 - **Ikke har rett til permisjon?**

5. Teori: Foreldrepermisjon

- Uten lovbestemt rett til permisjon må foreldre ta et valg mellom jobb og barn
 - Hvis individet velger å ta permisjon vil det tape erfaring og konkurranse-evne på arbeidsmarkedet.
 - Dette fører til at alternativkostnaden for å fortsette være hjemme synker.
- Lovbestemt permisjon gir foreldre rett å komme tilbake til jobb til samme lønn som før barn.

5. Teori: Foreldrepermisjon

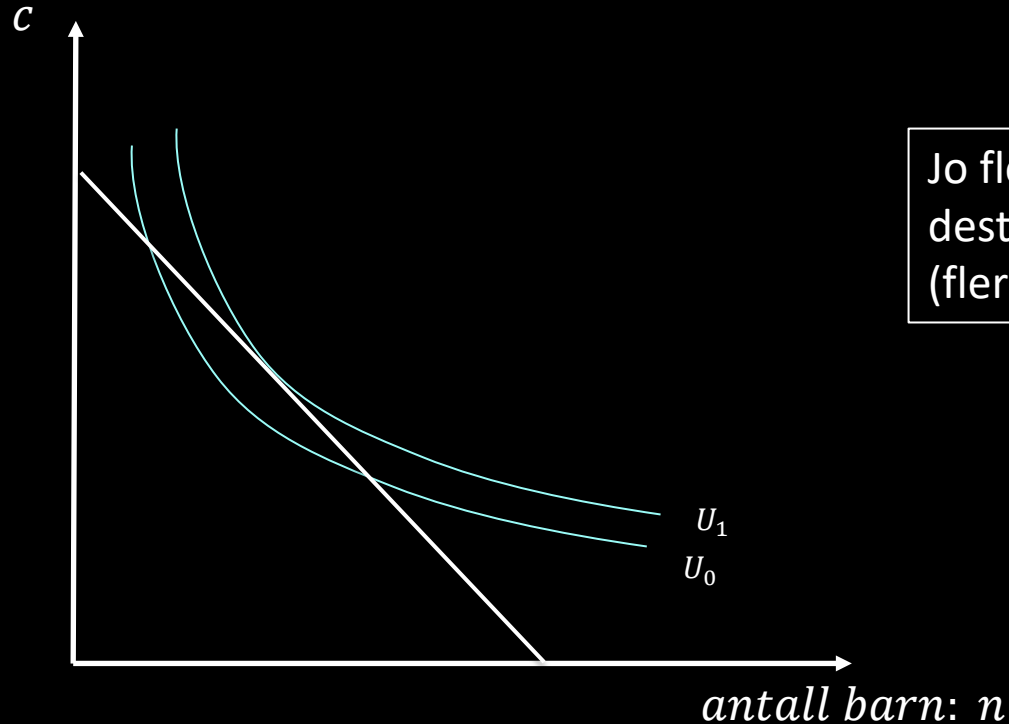
Potensielle samfunnsøkonomiske effekter av (ubetalt) foreldrepermisjon:

	Positive effekter	Negative effekter
Bedrifter:	Lavere personalomsetting: <ul style="list-style-type: none">• Bevart kompetanse• Lavere kostnader for opplæring og leting av personal	Flere vikarer <ul style="list-style-type: none">• Høyere kostnader og lavere produktivitet under et periode.
Individer:	Høyere arbeidskrafttilbud	Eventuelt lavere lønn for kvinner
Samfunnet:	Mindre tap av humankapital Flere barn	Eventuelt innlåsingseffekter

5. Teori: Barnetall

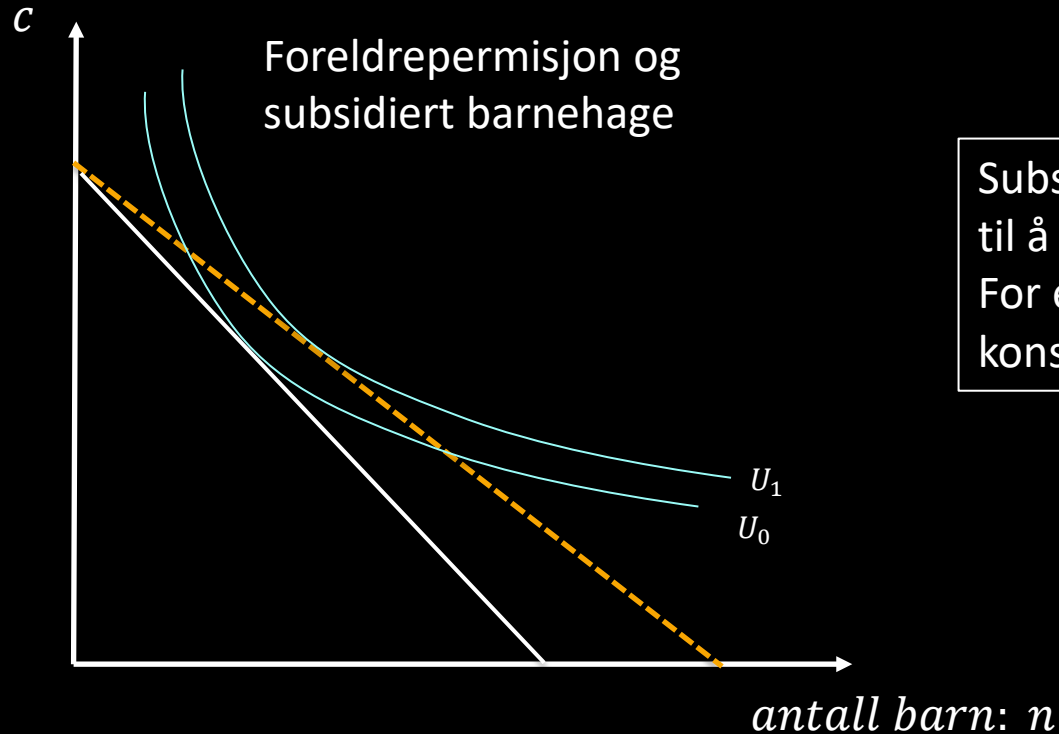
- Målet med flere familiepolitiske inngrep på markedet er å øke fødselstallene
- Fertilitet påvirkes trolig av familiens inntekt og «pris på barn»
- Større inntekt = Større økonomisk budsjett for å få barn (Malthus)
- Høyere lønn = større alternativkostnad for være hjemme med barn

5. Teori: Barnetall

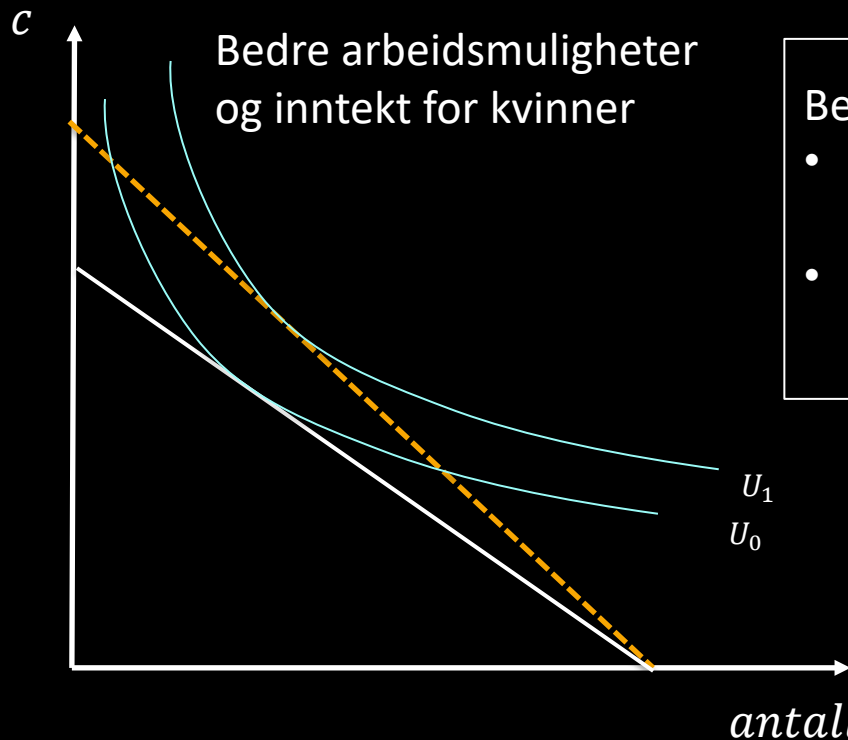
Jo flere barn familien har,
desto mindre konsum per person
(flere personer, mindre arbeidstimer)

5. Teori: Barnetall

Subsidiert barnepass øker muligheten til å jobbe og senker kostnadene. For et gitt antall barn kan familien konsumere mere → Flere barn mulige

5. Teori: Barnetall

Bedre muligheter for kvinner å tjene høy lønn:

- Inntekts-effekt: Familien har råd å ha flere barn
- Substitusjons-effekt: Alternativkostnaden av å være med barn øker

6. Empiriske funn

NB: Korrelasjoner betyr ikke nødvendigvis årsak-virkning

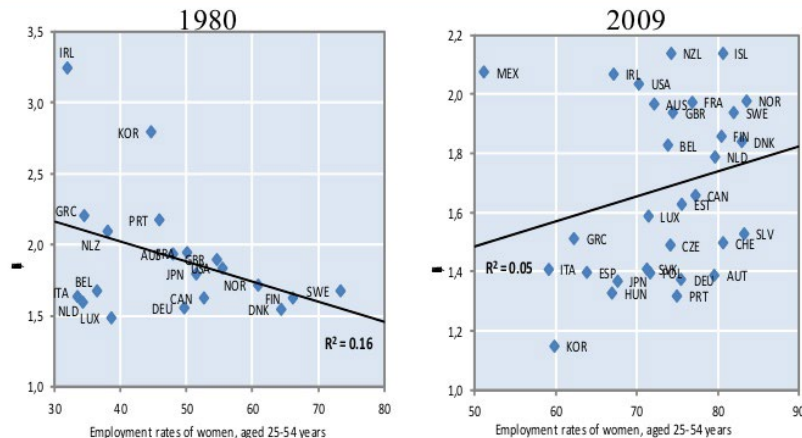
Observasjon:

- 1980: negativ korrelasjon mellom fødselstall og sysselsetting bland kvinner.
- 1980 →: positiv korrelasjon.

Potensiell forklaring:

- 1980: Kvinner måtte velge mellom barn og jobb
- 1980 →: Familiepolitikk fører til at jobb og barn kan kombineres.

Fertility rates are higher where female employment rates are also higher

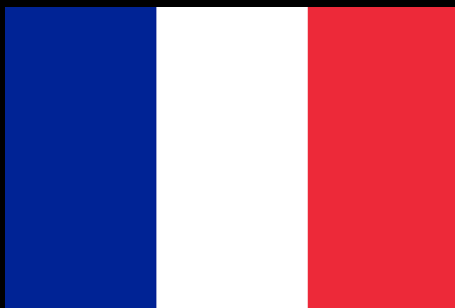

Source: OECD Family Database

6. Empiriske funn:

Bidrag til foreldre som har barn hjemme

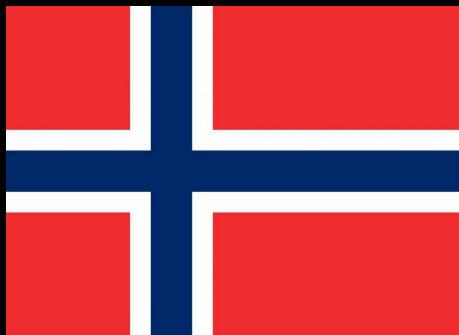
- Piketty, (1998) Frankrike (sysselsetting)
 - **Ikke** bidrag → + 2 %-enheter
 - Bidrag → - 14 %-enheter
- Ghazala Naz (2004), Norge (jobbtimer/uke)
 - Kvinner → - 2.7 h
 - Menn → + 0.4 h

6. Empiriske funn: Subsidiert barnepass

Havnes og Mogstad (2011) Norge

- Effekt på kvinners yrkesdeltakelse og barns humankapital
 - Kvinnens yrkesdeltakelse økte
 - Barnenes utdanningsnivå økte

Bauernschuster & Schlotter (2015) & Brillil et al (2016)

- Tilgang til offentlig barnehage økte kvinners yrkesdeltakelse

6. Empiriske funn: Foreldrepermisjon

Rum (1998):

- Rett til korte perioder med foreldrepermisjon:
 - + 3 – 4% sysselsetting blant kvinner.
 - Ingen effekt på lønn for kvinner
- Rett til lengre perioder med foreldrepermisjon:
 - + 3 – 4% sysselsetting blant kvinner.
 - – 3% i lønn for kvinner.

6. Empiriske funn: Foreldrepermisjon

Baker & Milligan (2008)

- Når foreldre-permisjonen øker fra å være kort (17-18 uker) til å være lang (19-70 uker) øker sannsynligheten at kvinner går tilbake til samme arbeidsgivere.

6. Empiriske funn: Foreldrepermisjon

Hvor lang skal permisjonen være?

- Dustman & Schönberg (2012) og Dahl et al (2016):
 - Lengre permisjon har...
 - **ingen** effekt på yrkesdeltakelse
 - **ingen** effekt på barnenes utdanningsnivå

Positivt eller negativt?

6. Empiriske funn: Pappa-perm

Ekberg et al (2013) og Avdic & Karim (2018)

- Menn tok ut mer permisjon (15 dager)
- Kvinner tok ut mindre (25 dager)
- Kvinner var fortsatt hjemme med syke barn
- (Økt sannsynlighet for skilsmesse)

Dunatchik & Özcan (2020) og Patnaik (2019)

- Menn tok ut mer dager (50%)
- Kvinner endret ikke sitt uttak
- Menn deltok mere i husholdsarbeid og oppdragelse av barna.

Konklusjoner fra empiriske studier?

- Bidrag til å hand om barn hjemme ser ut å ha en negativ effekt på kvinners arbeidstilbud
- Subsidiert barnepass ser ut å øke kvinners yrkesdeltakelse
- Foreldrepermisjon som gir foreldre lovbestemt rett å beholde jobben...
 - Ser ut å ha en positiv effekt på kvinners arbeidskraftdeltagelse og sysselsettingsnivå
 - Kan ha negativ påvirkning på kvinners lønn
- Pappa-perm øker fedres uttak av foreldreledighet. Andre effekter er uklare